

SZÉKELYSÉG

POLITIKAI HETILAP

Megjelenik minden hétfőn.

ELOFIZETÉSI ÁR: egész évre 8 K., fél évre 4 K., negyed évre 2 K., egy hónapra 1 K. Egyes szám ára 16 fillér. — Nyilttér sora 40 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. NAGY BÉNI ügyvéd.

SZERKESZTŐSÉG: Dr. Nagy Béni ügyvéd irodája Csíkszeredában, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

KIADÓHIVATAL: „Székelység” könyvnyomdája Csíkszeredában, hová a hirdetések, nyilttéri közlemények, előfizetési pénzek stb. küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza. Hirdetési díjak olcsón számíttatnak.

Hallomások.

Csíkszereda, 1907. szept. 1.

Csicsónál még mindig a helyszínen vannak romjai az augusztus 15-ki vasúti katasztrófának, — s ma 20 nap után sem tudjuk, mi idézte elő, kit terhel a szörnyű felelőség? Üzletvezetőség, forgalmi főnökség rohant a helyszínére, megvizsgálta a töltést, a sineket, a talpfákat, s mozdonyt, a kocikat, megvizsgálta még a levegő sűrűségét is, s úgy találta, hogy minden jó, minden pontos, a vasut konstruálásában hiba nincs, tehát nem ebben az irányban keresendő a fogyatkozás, a mulasztás.

Egyidejűleg kiszállott a kir. ügyész, a vizsgálóbíró, szemlésttek, kutattak, puhatoloztak, helyszíni tanulmányokat tettek, semmi külerőszak, sem gonosz szándék, sem dinamit, vagy más robbanószer nyoma; tehát ezen az oldalon sem kereshető a szerencsétlenség oka. Azután kiszállott a közvélemény szolgálatában álló kósza hír; az is kutatott, nyomozott, tanulmányozott, s megállapította, hogy már a tavasszal ígérték könnyű mozdonyokat a személyszállítás lebonyolítására, az örökös és bosszantó tologatás megszüntetése

céljából, s megállapította, hogy ezen könnyű mozdonyok egyike lett volna, mely ezen nagy esésű hegyi pályán próba személyszállításra alkalmaztatott.

Megállapította ez a szorgalmas kutató azt is, hogy ezen kísérletező mozognak csak féloldali fékezője volt s az is gyengén működött úgy, hogy minden legkisebb ives esésnél az ellenoldali surlódás hiánya állandóan veszélyt hozhatott; azután tovább kutatott, s kisütötte még azt is, hogy a mozdonynak nem volt sebesség mérője, s emiatt a vonat 50—55 kilométernyi megnem engedett sebességgel rohant úgy, hogy maguknak az utasoknak is feltűnt a szokatlan gyorsaság. Végül tovább kutatott és kisütötte, hogy mióta a pálya a forgalomnak átadatott a talpfák ezen a részen kicserélve nem voltak, nagyobb részben korhadtak, s nyakra-főre most dolgoztak azzal úgy, hogy éppen a kisklás helyén még az nap délelőtt is ujakat helyeztek el. Ily munkálatoknál pedig tudvalevőleg, ha a slipperek nincsenek eléggé alákrámpácsolva, jól ágyazva, csak 5 milliméter sülyedés kell, hogy bajt okozzon, avagy elég egy sin-szeg hiánya, helytelen alkalmazása, hogy szerencsétlenséget idézzen elő.

Ha ez így áll, s lehet, hogy a közvélemény szolgálatában álló kósza-hirnek valamiben igaza van, akkor ez a szomorú eset is csak azt bizonyítja, hogy a nagyképu szaktudás még ennél a szigorúan szakképzettséget feltételező kérdésnél is egymagában csak képzelődés, s mindazok, kik a képzelődésnek részesei elsőtől utolsóig szaktudásaiknak más téren leendő érvenyesítésére utasítandók, hogy emberi étellel többé ne kísérletezzenek és hogy a szaktudásba ütköző hibákat máskor elsimitani ne igyekezzenek.

Már csak az az egy intézkedés is, hogy a hegyi pályán könnyű mozdonyral tegyenek kísérletet, meghibbant szakismeretre mutat, de ha már kísérletezni kellett, tették volna azt a személyi forgalomnak megfelelő teher szállítással.

Az a mozdony lehet célszerű az alföldi sík rónán lebonyolítandó forgalomban, hol kanyarodások ugyszólva elő sem fordulnak, és a kisebb mérvű tapadás veszélylyel alig járhat, de nem itt, hol az esések és pálya elhajlások folytonosak, s emiatt a gőzerő kihasználása állandó óvatosságot kíván és ha ezekhez járul még a fék- és sebességmérő hiánya is, nincs olyan gyámszóla laikus, mely a maga nevé-

ne szólítsa az ilyen nagyra tartott szakismeretet.

Szóval a közvélemény hír szolgálatára úgy talált, hogy az üzletvezetőség és forgalmi főnökség vizsgálata nem felelt meg sem a pályatest sem az üzemfelszerelés pontosságát által kívánt feltételeknek, s ha hozzá még vakmerő kísérletezés is rendeltetett, a sajnálatos incidens a véten személyzet által elhárítható nem is volt.

Kit, vagy kiket terhel itt személy szerint a felelőség, mi azt nem tudhatjuk és nemis vizsgáljuk, de a kutató közvélemény megnyugtatóra követelnünk kell, hogy mindazok, kik valamiben akár felügyelet hiány, akár mulasztásban vétkesek, eltávolíttassanak, mert az erdélyi részekben oly gyakorivá lett vasúti kalamitások úgy látszik, hivatali hanyagságra, nemtörődömségre vezethetők vissza, ezt pedig a kereskedelmi kormányának egy percig sem szabad elnézni.

És ezzel kapcsolatosan még egyet ajánlunk a kereskedelmi kormány figyelmébe, kérve a legsürgősebb intézkedést, és ezt kötelességszerűleg megteszük, ha még annál nagyobb szakismeretet vagy szaktekintélyt is sértünk meg, s ez az, hogy ami természetes szakismeretünk fellázad az emberi el-

A „SZÉKELYSÉG” TÁRCÁJA.

A keleti határ vitás pontjai.

(Folytatás.)

A magyar-román határvonal utolsó vitás pontja volt a Kiskilincses havas feje. Erre nézve a határleírás ezeket mondja: „Peretonka Urstujtól Alba nevű hegyre fel és ugyanezen hegynek és a Csiblisul szűk hegyek közötti Curmaturán létező sas jelvényig megy. Ez utóbbtól a határvonal a Csiblisul szűk csucsáig, onnat megint az utóbbi hegy és a Csiblisul-mare hegyek közötti Kurmaturáig húzódik, innét pedig Tristi Szorul, avagy Kiskilincses patak forrásához és ennek mentében egészen odáig, ahol a Szakujaszka avagy a kis feketeviz beömlik.”

Ez a leírás sem hagy fel semmi kétséget a határvonal mentére, vagyis feljő az a Kiskilincses patakon annak forrásáig, attól egyenes vonalban ki megy a két Czibles közötti nyak legmélyebb pontjára és a hegyélen halad tovább az Alba hegykup irányában. És mégis hogy-hogy nem történt, mi bizony fenn a nyakon a kis Czib-

les csucsát keleti irányban megkerüljük az oláhországi roppant kiterjedésű Budáka hegy nyugoti orma felé, és egy erdő átvágással északra kanyarodva, bementünk a Kiskilincses patak fejébe s a homlok alatt elfoglaltunk egy 100—120 holdnyi kiterjedésű területet, de azt bizony szó nélkül vissza is bocsátottuk. Ez a foglalás csak hosszabb idő alatt és valószínűleg úgy következett volt be, hogy a Kiskilincses feje a patak eredete felett ki a nyakra roppant meredek, sziklás és ős erdővel benőtt terület. A plájakok, s azután a székelly határörök jobbnak tartották kényelmi okokból, — egy keleti irányu kanyarral a Budáka alatt a Czibles nyakára átmenni, s ezen az uton teljesíteni a határörizetét, mi aztán az állandó gyakorlatnál fogva határösvénynek tekintett.

Vármegyékben ezek voltak azok a területek, melyek a hiányos határleírásnál fogva csaknem állandó kérdés tárgyát képezték, s minthogy a székelly határörök tisztelték e hiányos leírásnak még rosszabb német fordítását használták, ebből oly veszteségeknek kellett keletkeznie, a melyeket

később nem lehetett helyrehozni. — Nagy szerencse, hogy Fabini lelkiismeretes tanulmány tárgyává tette a határvonal mentét és a kétes pontok megállapításánál kizárólag nem a hiányos német fordításra támaszkodott, sőt a székelly katonatisztek kimutatását a sas jelvények elhelyezéséről figyelembe sem vette, mert másképp Magyaros havasnak a Csobánosra hajló része, csaknem az egész Solyomtár, Ápahavas környéke, s más kisebb-nagyobb területek mind oda veszték volna, minthogy a bécsi udvari levéltárból lekért határ kimutatások és tanuvalomások még az oly helyeket is foglalásnak minősítették, melyek vármegyénk havasi lakott területei közelében feküdtek.

Jó lesz e feljegyzéseket a mostani fiatal nemzedéknek már csak a hisztórikum kedvéért is megfigyelni, s ki tudja, nem következhetnek-e be még olyan idők, hol a Kernuta, Agapiozza, Pojana Lusistán és az Acai tisztázatlan kérdések új tárgyalással javunkra lesznek eldönthetők.

Mint említettem, a tárgyalásokat északtól déli irányban tartottuk, s az elől említettekén kívül abban részt

vettek az érdekelt községek bírái és küldöttei, úgy, hogy a nemzetközi bizottság állandóan 25—30 egyénből állott. Mi a romániai Dragoisza községnél egy forró júliusi napon csatlakoztunk, s csak egy hajdut vittünk magunkkal, míg a Beszterce felől jövők nemcsak konyhát, szakácsokat és inasokat, hanem 10—15 mállás lovat cipeltek magukkal. Mikor megérkeztek sem inas, sem szakács nem kellett, széthasaltak széna-boglyák, bokrok árnyékába s midőn kipihenték magukat nem kellett semmi, egy pohár gyöngyöző forrásvíz volt minden vágyódásuk, s mentünk tovább a Fontana vinuluj felé. Ez a veresborvíz a Neagra mellett a Kiskilincs-pataktól, — mintegy fél kilométernyire északnyugoti irányban esik. Környéke nagy kiterjedésben teljesen átitatva van a sok mellék forrástól úgy, hogy oszlopokra alkalmazott gerenda járdán el lehet megközelíteni. A tájék szomorú, az ember kedélyét lehangolja, — s hogy a hatás nagyobb legyen az egyszerű famedence egy árva kereszt áll, de ebben a kezdetleges köpüben oly hatalmas savanyu víz buzog fel, minek párja vármegyénk területén

bizakodottság ellen, valahányszor Lóvész állomáson innen a Karakói völgy-hid felé közeledünk. Két sugár kőoszlop 63 méter magasságban tart egy óriási vashidat, s ez a két sugár kőoszlop legtávolabbról sem áll arányban a reá alkalmazott teherrel. — Tíz évi használat után vizsgálhatta-e meg a kereskedelmi kormány e kőoszlopok anyagát? Vajjon az a trahit a hideg, a meleg, a levegő, a víz, a világosság befolyásának úgy ellent áll-e, mint a mikor behelyeztetett? Itt-ott nincsenek-e eres repedések, a cement összetartó ereje nem csökkent-e a robogó vonat sulya által felidézett hullámzó mozgásban? mert hiába a trahit is ki van az idő fogának. Vajjon az az óriási hidszerkezet arányban áll-e a két oszlop rögzítő erejével, s egy rendkívüli vihar nyomásával képes-e megbirkózni, ha az épen vonatátvezetés alkalmával lepi meg? Valjon az a technikai büszkeség nem lesz-e technikai vakmerőség, hogy ne mondjuk technikai örültség? És ezt azért mondjuk, és azért ajánljuk figyelmébe a kereskedelmi kormány, hogy hallomás szerint közelebről egy hírneves szaktekintély kétségét fejezte ki e vasúti légtornászát állandósága felett, s a tervező és elfogadó szaktekintélyek felfogásának normális állapotát kétségbe vonta.

Ha így áll a kérdés, nem volna-e célszerűbb a völgy feltöltése, hiszen a a stániai ennél kisebb, s a szakértelem ott még sem mert kockázatba fogni.

Dixi et salvavi animam meam.

Törvényhatósági közgyűlés.

„Olvastatik” ... „elfogadtatik” ... Legjobb képe az augusztus 30-án tartott törvényhatósági közgyűlésnek, melyen d. e. féltől, fél tizenkét óráig

nincs, s ha nem esnék oly távol a közlekedési vonalaktól, csakhamar európai híre emelkednék. A víz vegyelméve nincs, egyik főbb alkotórésze azonban kén, s ez más tényezők szerencsés vegyülékénél fogva a férfi nemre kiváló hatással van.

Kiskilincses alatt megháltunk, s most a bizottság állandó tagjai odáig már meggyőződtek, hogy a francia konyhára és konyha személyzetre sor nem kerülhet, s a sok cseléd állandó rózsás állapotban van, ahogy a Budaka oldalán mentünk fel, abban állapotok meg, hogy Czibles tetőn legyen apostolok oszlása, mi aztán fogantatba is vétetett. — Ettől kezdve Janescu Take ur saját miniszteri kacsóiban lapogatta össze a turós mamaligát, Penkovici és Baroczi munkások pedig kevés gyakorlat után jókat tudtak huzni a klipitriklopottoriumból. Az ut nem volt valami kényelmes, s hozzávéve a pihenési időt, vármegyénk keleti határát 200 kilométernyi hosszúságban bejártuk 14 nap alatt, miközben a vitás pontokon hosszabb tárgyalásokat tartottunk, s két helyen: Gyimesben a Lóvészén a megállapodásokat jegyzőkönyvbe foglaltuk. —

Én még azután háromszor jártam be; s annak minden pontja élénk emlékezetemben van. *Becse Antal.*

több mint 100 ügy letárgyalatott.

Különbén már hagyományos szokás az augusztusi közgyűlésnek nyugodalmas lefolyása, melyen feszültebb érdeklődést csupán az ösztöndíjak és segélypénzek kiosztása képezi.

A tagok mindazonáltal elég szép számban voltak jelen. Ennek okát beavatottak abban keresték, hogy az Uz- és Veresvizi erdőségek eladásának törvényhatósági jóváhagyása lévén soron, igen sokan gondoltak arra, vajjon a múlt évi „nagy események”-nek nem lesz-e méltó folytatása.

A reménykedés csalt. Nem volt senki jelen azok közül, akik ezen ügy kezeléséhez szakszerűen értenek. A többi egyszerűen ráhagyta a dolgot. Bánja a kő! A kiküldési áron felül 4 milliót ígért a zsidó. Legyen boldog vele, ha tud boldogulni.

Igy hát egész vigan pattogott a rossz akusztikájú közgyűlési terem falairól vissza:

„Olvastatik” „elfogadtatik” ... A karzaton a diákság boldog mosolylyal hallgatta, miként potyog a vármegye kincstárából a sok 100, meg száz koronás segély és ösztöndíj, s a melyik kifogott belőle egy nagyobb adagot, egészen megvolt elégedve az „olvastatik” és „elfogadtatik”-kal.

Lent pedig a vének csupán akkor emelték magasabbra legubbasztott fejüket, mikor a korcsmák drákói megrendszabályozására került a sor.

Ezután semmiféle korcsomában és más efféle nyilvános alkalmosságban szombat esti 9 órától, hétfőn reggel 6 óráig a vármegyében nem lesz en dárídó, verekedés, bicskázás és más ehhez hasonló csiki „virtus”, mert hát ez alatt az idő alatt a csendőrség szoros zárt fog alkalmazni azokra. A táncmulatságok pedig ilyen helyekről egyszer és mindenkorra kizáratnak.

— Ez már beszéd. Volt az egyhangu korus, és az elfogadtatik élesebben csattant vissza a falakról.

Azután ismét elkezdődött az apathia. — A jegyzők „olvastatik” ... és olvastatik ... a bizottsági tagok bolingattak, csupán a nagyobb özi legyek engedtek meg maguknak egyegy közbe zümmögést.

A tárgysorozat főbb részei körülbelül fél óra alatt leórlődött; a községi ügyek pedig rohanva rohantak az „elfogadtatik” felé. — Mindössze két községi ügyben eszközöltetett az állandó választmány javaslatán változtatás: ha pedig valaki kíváncsi lenne a többi ügyek eredményére, vegye elő a tárgy sorozatot és minden egyes pont után gondolja utána az: „elfogadtatik”-ot, mindjárt tisztába lesz mindennel.

Gyűlés után félkettőkor a Vigadó szálló nagytermében Kállay Ubul főispán a törvényhatósági tagok részére nagyszabású, fényes ebédet adott. — Aligha volt hiánya a 100 törvényhatósági bizottsági tagnak, kik a vendégszeretet igénybe ne vették. Az ebéd 5 órakor ért véget, azonban folytatása is volt.

Alakuló gyűlés.

Az Erdélyi Gazdasági egyesület igazgató választmányára elharározta, hogy alapszabályai értelmében Csikszereza székhelyi vidéki képviselőiséget alakít. Az alakuló gyűlés, melyet Mikó Bálint ny. főispán ur hívott egybe, augusztus 28-án tartatott a vármegye házában. A meghívott érdekeltek majdnem teljes számban megjelentek.

A gyűlésen Mikó Bálint ny. főispán v. b. t. tanácsos elnököt, ki megnyitó beszédében rámutatott az az alakuló szükségére és céljára. Kiemelte, hogy oly válságos idők közepén állunk, hol a gazdasági érde-

kek az egész világon éles harcot vívnak. Minden gazdasági tényező érvényesülni akar, s ennek folytán minden társadalmi osztály a maga előnyét akarja előre tolni. Már valamennyi osztály szervezkedett, egyedül a gazdaközönség áll még szervezetlenül a nagy versenyben s így nemcsoda, ha a gazdák érdekei mindinkább háttérbe szorulnak a kellő védelmi szervek hiánya miatt. Magyarországon két országos egyesület van. Egyik az Országos Magyar Közgazdasági Egyesület, a másik pedig az Erdélyi Gazdasági Egyesület. Eddig egyik egyesületnek sem volt meg a kellő ereje. Most az Erdélyi gazdasági Egyesület jelenlegi akciójával azt akarja elérni, hogy minden vármegyében vidéki képviselőiségek szervezése útján tömörítse a gazdasági erőket, a miáltal a felszínen lévő ügy társadalmi és közgazdasági problémák megoldására úgy felfelé, mint lefelé, sikerrel felvehesse a harcot. A gyűlést megnyitván, átadta a szót Tokaji László urnak, ki az Erdélyi Gazdasági Egyesület által a szervezés akciójának folyamatban tételére küldetett ki.

Tokaji László terjedelmes beszédében rámutatott első sorban arra, hogy a gazdasági egyesületek egyetlen régi célja, a szakkérdés terjesztése, már nem elegendő programnak. —

Ma, — miként az elnök ur már reá mutatott, ezen célon túl kell terjeszkednie, ha a különböző gazdasági áramlatokkal, melyek minden eszközzel a gazdák érdekei rovására érvényesülni akarnak, sikerrel akarja felvenni a harcot. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület e szervezést tűzte ki céljául, s ezért jött vármegyénkbe, hogy itt is az akciót megindítsa. Kéri, hogy a megjelentek alakítsák meg a csikszerezei vidéki egyesületet, mely amellet hogy a tagokra nézve semmi anyagi megterheléssel nem jár, csak előnyt biztosíthat a gazdaközönségre nézve.

Kállay Ubul főispán a legnagyobb örömmel üdvözli az akciót. Hivatkozik a külföldre, hol hasonló természetű egyesületek óriási politikai és társadalmi jelentőségre és sulyra tudtak szert tenni. Nálunk még nemzetiségi szempontból is különös jelentősége van e dolognak, mert ha e nemzet fenntartó eleme, a gazdaosztály elvész, ezzel elvesz a magyar elem is. Teljes erejéből támogatni fogja, hogy a folyamatban tett akció minél előbb érvényesüljön.

T. Nagy Imre, a csikmegyei gazdasági egyesület titkárának, Kiss Ernőnek, Becse Antal nyug. alispánnak hozzászólása után a gyűlés kimondotta a csikszerezei vidéki képviselőiség megalakulását, és pedig a meglévő csikmegyei gazdasági egyesület bevonásával, mely a képviselőiséget hajlandó elvállalni. Tagjai lesznek a falusi gazdakörök is, melyek a csikmegyei gazdasági egyesületnek is tagjai.

Az új egyesület, illetve képviselőiség még a folyó év őszén megkezdheti hivatalos működését.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Hivatal átadás.** Szigeti Varga László a helybeli m. kir. földmivessiskola ujjonnan kinevezett igazgatója Franki Bódog eddigi igazgatótól f. hó 28-án vette át hivatalát s állását azonnal el is foglalta.

— **Nagyközséggé alakulás.** Csikbánkfalva község mely jelenleg Csikszentgyörgy egy körjegyzőséget képez, a különválás, illetve a nagy községgé alakulás iránt kérvényt nyújtott be a törvényhatósághoz, melyben az anyagi feltételek meglételét igazolván, az átalakulás bizonyára engedélyeztetni fog, annyival is inkább, mivel Csikszentgyörgy községe egy maga-

ban is megfelel a törvényben előírt követelményeknek.

— Tuszánföldi igazgató választás.

A tuszánföldi birtokosok szövetkezetének f. évi augusztus hó 25-én tartott közgyűlésében a megüresedett igazgatói állásra Csutak Béla, m. kir. nyugalmazott honvéd. százados választott meg. Az utóbbi időben sok nehézséget okozott az igazgatói állás betöltése, mely a legutóbbi közgyűlésen volt csak elhatározható. Reméljük, hogy a szövetkezet oly igazgatót talált Csutak Béla személyében, ki rátermettségnél fogva mindenki megelégedésére szolgál.

Vármegyei árva- és szeretetház. Törvényhatóságunknak az árva- és szeretetház létesítésére vonatkozó határozatát belügyminiszter a napokban jóváhagyta s a vármegye közönségét a további bármely megítélésre felhívta. Nagyon fontoságú árva házunk ügye ezzel is közeledett a megvalósulás felé, mely után most már a kezdetleges intézkedések következnek, hgy az égető szükségét mihamarabb kielégíthesse.

— Uj nevelőintézet vakok részére.

A negyedik év előtt elhunyt lovag Wechslemann Ignác egymillió-négy százezer koronát hagyományozott egy vakok táptintézet létesítésére. Az intézet, mely ez alapító és neje nevét viseli, ősszel nyílik meg. Az új intézetbe felvesznek az ország bármely vidékére való 8—10 éves vak gyermekeket, még pedig valláskülönbség nélkül. A növendékek az intézetben teljesen díjtalanul nyernek ellátást és oktatást, sőt ruházatot is és hozzátartozóiknak csak félhónapról kell gondoskodni. Akinek tehát vak gyermeke van és azt az intézetbe fel akarja vétetni, folyamodjon a „Lovag Wechslemann Ignác és neje Neuschloss Zsófi vakok tanintézet bizottságához, Bndapest, VII., Sip-utca 12. szám. A folyamodványhoz születési orvosi és himlőoltási bizonyítványt kell mellékelni és szeptember 20-ig beküldeni.

— **Véres összeütközés történt a románok és a katonaság között** augusztus 29-én csütörtökön este, a 24. honvédelmi gyalogezred legénysége és a román lakosság között, a kisküküllőmegyei Pánád községben. Az eset a következő: Vasárnap reggel érkezett a községbe a csikszerezei 24. honvédelmi gyalogezred 44-ig zászlóalja. A legénység egy része tegnapelőtt este a lakosság által rendezett táncmulatságot kereste fel, hol nemsokára verekedés támadt. Ezalatt a vendéglőben étkező tisztikart egy román tanító szóval inzultálta. A tanítót azonnal eltávolították a helyiségből. Ő erre a korcsma előtt gyülekező népet lázította fel, olyannyira, hogy a felizgatott lakosság először a vendéglő előtt álló őrséget támadta meg, majd ostromolni kezdte az épületet, melyben a tisztikar tartózkodott. Az alarmozott katonaság erre kénytelen volt fegyverét használni. Tizenhatan snlyosan és sokan könnyen sérültek meg. A katonák közül senki sem sérült meg. A tisztikar azonnal nyomozást indított az ügyben s a polgári hatóság is megindította a vizsgálatot. Kiszállott a helyszínén Madaras Gábor erzsébetvárosi törvényszéki bíró, mint vizsgálóbíró s Sztupjár Sámuel kir. ügyész. A vizsgálat eredményét titokban tartják.

Az eset híre a fővárosi lapokba. — Maniu Gyula orsz. képviselőnek egy valótlanúságtól hemzsegtő távirata holtán került. Ez a távirat többek között a tisztikart vádolja azzal, hogy a legénységet a népre uszította, holott a főntebbi tudósításból is nyilvánvaló, hogy a fegyvertény önvédelem volt, a felbújtott nép erőszakosságával szemben.

— **Halálozás.** Molnár Emilt, a „Székely Ujság” elhunyt felelős szerkesztőjét szerdán délután helyezték örök nyugalomra Kézdivásárhelyen nagy részvét mellett. A sírnál Nagy György, dr. orsz. képviselő bucsuztatta el a halottat. A kézdői kerület függetlenségi pártja és a kézdivásárhelyi függetlenségi kör Meggyaszay Mihály felkész tartott szék beszédet. A temetésen Szacsvey Gyula dr. pártelnök vezetésével résztvett a megye függetlenségi pártja, amelynek az elhunyt buzgó jegyzője volt.

— **Felső kereskedelmi iskola Marosvásárhelyt.** Szeptember elején nyílik meg az első székely kereskedelmi-iskola Marosvásárhelyen. Jelenkezhetnek a középiskolák (gimnázium, reál, polgári) IV. vagy a felsőnépiskola III. osztályát végzett ifjak. A felvételek szeptember első hetében személyes jelentkezés mellett történnek. Bemutató okmányok iskolai, születési és újraoltási bizonyítványok. Nagy jelentősége van az iskolának a Székelyföldön. Ajánljuk ifjainknak menjenek minél tömegesebben, a szép jövővel kecsegtető reális pályára.

— **Az építések czíme.** A budapesti építőmesterek építőmesterei szakosztálya a legutóbbi ülésén elhatározta, hogy az ország összes építőmestereit f. évi augusztus hó 25-ére Budapestre ülésre meghívja, hogy meghívatast és véleményt mondjanak a kereskedelmi miniszteriumban most elkészült, a mérnöki és építési czimról szóló törvénytervezetről, a melyet a kereskedelmiügyi miniszter tanulmányozás céljából az összes ipartestületeknek megküldött. A szakosztály megvalósító törvény rég várt szükségét képez mely hivatva lesz az uralkodó bizonytalanságot végleg és gyökeresen megszüntetni.

— **Medveadászat.** Hatalmas 2 medve került terítékre a napokban a csikszentdomokosi erdőben. A szerencsés vadászok Máté Albert, és Máté Imre, csikszentdomokosi lakosok voltak, kik a községre is veszedelmes vadakat nagy fáradsággal és veszéllyel tudták leteríteni. A vármegyénél bemutatott bőrkéért a szokásos díjakat a vadászoknak kifizették.

— **Honvéd lövésár.** A marosvásárhelyi m. kir. 9-ik honvéd huszárezred parancsnoksága hirdetményt tett közzé, mely szerint a huszárezred lövészlegyeinek fedezése végett az idej rendes pótlóvásár Csikszeredában f. évi szeptember hó 30-án d. u. 2 órakor a honvédlaktanya udvarán, Gyergyószentmiklóson pedig f. évi szept. hó 29-én d. u. 2 órakor — a község háza előtt fog megtartani, melyre oly felhívással figyelmezteti a lötenyésztőket, hogy felavatlatni csak 3 1/2 évet betöltött, 7 évet meg nem haladott 158—165 cm. magas és jó testalkatú lovak fognak. A hirdetményre elhívjuk a lötenyésztőink figyelmét.

— **Kegyelem a román királyi királyi kéziratban.** A minket is közelről érintett legutóbbi lázadás alkalmával letartóztatott valamennyi parasztnak kegyelmet adott a fogházak igazgatóságai a parasztokat nyomban szabadon bocsájtották. Kivételt csak az izgatás miatt letartóztatott papok, tanítók, polgármesterek és gyakossággal vádolt parasztoak képeztek.

— **Kinevezés.** Az erdélyi róm. kath. státus igazgató-tauácsa Grünhut Alfrédet, a csiksomlyói r. k. főgimnáziumhoz tanárrá kinevezte.

— **Kiadó egy istálló, kocsiszin széna tartóval.** Hol? megmondja a kiadóhivatal.

— **Gyilkosság.** Augusztus 18-án éjjel Karda István csikjenőfalvi lakos hatod magával Csikkarcsfalván Trohán József korcsmájában mulatott, egy másik asztalnál szintén ott mulatott Führer József kocsi fényező és mázoló több társával. Mulatozás közben a két társaság között szóváltás keletkezett amiatt, mert egyszerre daloltak és egymás éneklését zavarták; Führer József a Karda István asztalához ment és ott kezdett énekelni miért Karda István arczul ütötte ennek megtörtéte után Führer József kevés időzést után eltávozott társaival együtt a kocsmából azzal a szándékkal, hogy haza megy és magához veszi forgópisztolyát és Karda Istvánt, ahol találja agyonlővi. — Karda István is időközben eltávozott a kocsmából és a mint hazafelé ment észrevette, hogy gyors lépetekkel nyomon követi; erre megfutamodott, de Führer József is utána szaladva egyet lőtt, de nem találta, másodszor is utána lőtt, mely lövés Karda István bal lapoczkája alatt találván, földre esett és életveszélyes sérülést kapott. Führer

József látva sikerült megbuszulni magát, aki mint jól végezte dolgát, haza ment. Sértettet a központi vizsgálóbíró a helyszínen kihallgatva, a tettest letartóztatta és a karcsfalvi csendőrség által a törvényszéki fogházba bekísértette.

— **Éjjeli támadás.** Augusztus 20-án éjjel Csikszentgyörgy községben Pál András ki két társával az utcán pálinkázás mellett beszélgetett, Bartók Sándor, és Basa András minden szóváltás nélkül megtámadták és bicsokkal összeszurkálták annyira, hogy életbe maradásához remény nincs.

— **Végzetes mulatság.** Csikszentgyörgyön folyó hó 20-án éjjel Soós Lajos korcsmájában legények pálinka mellett mulattak: éjjel felé az egész társaság kikerült az utcára, hol Gál Károly pajkosságából Tulit Lázárt a két méter mélységű árákba bele lökte. Benedek András Gál Károlyt kérdőre vonva úgy ütötte fejbe, hogy ő is a sánczba esett, majd ráfeküdt és zsebkesét elővette. Ezalatt Gál Károly is előantotta bicskáját és Benedek Andrást úgy megszurkálta, hogy ez nyomban meghalt. Gál Károlyt a csikszentmártoni csendőrség letartóztatta és a csikszeredai kir. törvényszéki fogházba bekísérte.

CSARNOK.

Kosztos aszony.

(Folytatás és vége.)

De ezek a durva futó vendégek mégis csak ritka vasárnapi vendégek voltak; csak jöttek-mentek, sokszor még Isten hozzád sem dobtak oda a gazdasszonyoknak.

A rendes vendégek is sokat váltakoztak. Mert sem a hely nem volt nagyon alkalmas, sem az ellátás nem valami mintaszerű. Hogy a rossz, izetlen levesért és a sovány, kemény húsért néminemű kárpótlást nyújtson, törte magát a szegény asszony, hogy anyi bánásmóddal jó tanácsokkal és barátságos beszélgetéssel tartsa fenn az evés alatt a jó hangulatot. Igyekezett érdeklődni az egyetemisták vizsgálati ügyi-bjai iránt; másoktól kérdezte, hogy „volt-e sok nép tegnap a színházban, vagy jól sikerült-e a tegnapi bál?” stb. És a lehető legbarátságosabb hangon kérdezte: Szabad-e Önök-höz szegődnöm? De a vendégek kevesebbet adtak a mosolyokra és jó beszédre, mint a jó életre. Sokszor az elégedetlen arczok nem akartak elfogadni semmi kibeszélést. És a mikor érzete hibáját, melyen sehogy sem tudott segíteni, ha csak valamicskét akart juttatni az övéinek, mikor a tej egyre kékebb, a hús szívósabb, a kávé rosszabb lett, és csemegéül két napos száraz süteményt találtak föl, melyből öt fillérért kettőt adtak, akkor szegény szepelve, szorongó szívvel ült az asztalnál és nem mert a vendégek szeme közé nézni, sőt sokszor még a szemük elé sem mert kerülni.

A vendégek ilyenkor csúfot üztek az egész kosztos házból. Érintetlenül hagyták, a mit eléjük raktak és gúnyos üzenetekkel küldözgették hozzá a cselédeket. A cselédek is minden hónapban változtak, panaszkodva a sok munkára és a kevés és rossz ételre.

Sokszor a szobák az iskolaév közepén heteken át üresen maradtak. Ilyenkor boldogtalan volt s elbúsulta magát, és én látam, hogy sirt is. Peeg ekkor voltaképpen jobb sora volt gyermekeivel együtt, mert nem kellett úgy összeszorulniok. Alhattak tisztességes ágyban és jóra való szobában. De ő azért csak nem szorították a szűk kis kamarába a konyha mögött.

Olyan élet volt ez, melyden úgy látszott, hogy az öröm és gondtalanság nem tít tanyát egy perczé sem. Kora reggeltől késő estig talpon. Már hat órakor elindult a piacra, a honnan aztán lassakán minduntalan meg-megpihelve, vánszorgótt haza, nagy kosárral, mert éppen akkor a szobákat

kellett kitakarítaniok. Hordár, vagy pláne kocsi fölötté drága lett volna, és nagy ritkán engedte meg magának azt a fényűzést is, hogy omnibuszra üljön.

De néha-néha mégis bekukkantott az ő házába is az öröm. Ez olyankor esett meg, mikor jó esztendő volt, azaz sok volt a kosztos és az élelmi czikkék ára olcsó. Egy szép vasárnap estére hivatalosak voltak hozzá mind, mind a régi és új ismerősök. A társaságban találkoztak lányok és llúk is, és vig vacsorázgatás után kihurczolták az ebédlőből a bútorokat és a fiatalos tánczra pördölt. A mellidt énekelgettek, társasjátékokat játszottak, és csak a hajnal hasadta vetett véget aidém mulatságnak.

És ez csak ünnep előestéje volt, mert az igazi ünneper valamelyik következő napon ülték meg, mikor néhány kosztos vendég összeállott és az aszoynak és családjának jegyet vástott a színházba vagy a hangversenyre. Ez kiváltképpen a mi jó asszonyunkra nézve volt nagy esemény. Elfelelte minden gondját, magára szedte minden valamire való czók-mókját: a régi divatú selyem fersinget és az ezzel egykorú bársony kalapot, ujjaira gyűtüket húzott és nyakába akasztotta boldogult férje ajándékát, egy igazi arany órát. És aztán egy jó órával előbb útra keltek, úgy, hogy a legelsők voltak az előadáson. Napokon át emsegették, mesélgették azután, amit láttak s hallytak.

De az ilyen ünnepségnk ritkán fordultak elő. A legtöbb vasárnap otthon kellett ülnie, mikor más minbenki, még a csléd-nép is, kiment a városba. Összezsugorgatott pánzcsekjéből gyermekeinek adnia kellett annyit, hogy legalább vasárna fejében—mulathassanak egy kicsit. A fiúk követelőztek és elégedetlenkedtek s dühösködtek, ha anyjuk nem tudott nekik eleget adni.

Az az időköz, mikor már az ebédet fölsozolgálták, és a vacsorán még nem kellett fáradsnia, telhetett szegénynek a lagnehezebben. Ilyenkor minden gondja eszébe tódulhatott. Tipegett-topogott az ebédlőben, rakosgatott, rendezgetett mindent összevissza, föl-fölsóhajtott magában, meg-meg nyitogatta a szomszéd szobák ajtait és mikor azt hitte, hogy senki sem hellhatja, kinyitotta zongoráját, melléje kuporodott és nagy féltéken verni kezdte e megsárgult billeutyűköt. Ujjal már megmerevedtek, a dallamok jóformán kimentek az eszéből, és a szegény kutatgatta, kaptatgatta őket össze emlékezetében, mig végre nagy ügygyel-bajjal visszahódított valami régi melódiát. Ezek az emlékek már nem a paplakás idejéből szakadtak ide, még korábbi időbe nyultak vissza: messzi-messzi visszahangok leánykorából, melynek egyetlen ütött-kopott maradványaképpen vándorolt a vén zongora is vele. Sorjában szedegette elő a régi svéd világból, mikor még a svekománia uralkodott és vétkezett az édes haza nyelve ellen, az ilyenféle dalokat, mint „Du gamla, du friska, du fjálhög nord...” („Te vén, fagyos, közsirtes észak...”), vagy: „Djupt hívi et på demantehällen...” („Mélyen a aatengerben, gyémántpalotában...”) stb.

Egyszer fáradt voltam és ebéd után tudtán kívül leheveredtem egy kis sziesztára a szobában, és ekkor lettem tanúja ennek a megható jelenetkének. Hallgatózom: seftelme sem volt róla, hogy emberi lélek van a közelében; csak kontárkodott a vén hangszerrel s közbe-közbe dúbolgatott is bágyadt, el-elcsukló hango. Apródonkint belemelegedett ömleibe, és — helylyel-közrel vidám polkák is kacétkodtak ujjai alatt; hallottam, a mint gyegyát gyujtott, mikor besötétedett, és elészdede az ócska kótákat, hogy belőlük is bötözgessen...

De egyszerre megrántották künn a csöngettyűt, és ő ijedten felszökött, becsayta a zongorát és szaladt ajtót nyitni. És a méla ábrándok a régi-régi múlt örömeiről és aranynapjairól ismát jó időre pi-henni tértek.

450—1906. vhtó. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közirre teszi, hogy a csikszeredai kir. törvényszéknek 1906. évi Sp. 3503. p. számú végzése folytán Dr. Nagy Béni ügyvéd által képviselt Meskó Jakab madéfalvi I. végrehajtató részére Fránkel Izrael gyimesi lakos végrehajtást szenvedő ellen 363 kor. 60 fill. követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 4000 koronára becsült ingóságokra a csikszeredai kir. járásbíróság 1907. évi V. 672. számú végzésével a további eljárás elrendeltevén, annak az alap- és felülfogaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna a végrehajtást szenvedett lakásán Csikgyimesen raktárában leendő megtartására 1907. szept. hó 19-ik napjának délutáni 5 órája határidőül kitézetik, mikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig 2000 korona szita-kéreg — a legtöbbet igézőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni; ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 180. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igézőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Csikszeredába, 1907. évi aug. hó 26-ik napján.

Molnár Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

ISKOLAI CIKKEK

UGYMIND:

TANKÖNYVEK
rajzeszközök és
füzetek, irkák,
körzők, festékek,
táskák, szijjak,
mindennemű
iskolai felszerelés

Nagy választékban,
olcsó árban, szolid és
pontos kiszolgálás
mellett kaphatók:

Szaboda Miklós

könyvkereskedésben

Csikszeredán (Főter).

Újdonságok

mindennemű dobo-
zos levélpapírokban

Postakosaranként

1 frt 20 krét

rétesalma, csemege-
körte, uj paradicsom,
tölthető zöldpaprika,
zöld, tejes kukorica,
görög, turkesztán és
ananasz-dínye kapható:

Szabó Géza

gyümölcskivitele

Csongrád.

Répati gyógysavanyúvíz

naponta friss töltésben kapható Niszél
Lőrinc és Testvére kereskedésében
Csikszeredán.

Egy jó családból való fiu
tanulónak
fölvétetik e lap kiadóhivatalába.

Répati víz

naponta friss töltésben kapható:
Nagy Gyulánál.

Az amerikai

Porcellán Puder

csak akkor valódi,
ha az Amerikai Porcellán Puder Rész-
vénytársaság hivatalos védjegye rajta
van. — Ugy mindennemű amerikai
kozmetikai cikkek, mint amerikai arc
Habrém ára 4 korona. Urhölgyek
szappan 1 korona 50 fillér.
A puder eredeti csomagolásban 5
és 3 koronás dobozban van forga-
lomban. — Mintakóvert ára 30 fillér,
melyen a Chicágó is olvasható, az
nem valódi.

Mindennemű kül- és belföldi illat-
szerek kaphatók:

FEKETE VILMOS illatszertárban
Csikszeredán.

SZÉPSÉG!

Minden hölgynek kétségtelenül leghőbb vágya
hogy mentől szebb legyen s hogy ezen célját
elérhesse, megragad minden alkalmat, a le-
képtelenebb dolgokkal kengetve arcát.
legtöbb esetben saját kárára teszi ezt, mert
nemcsak, hogy szép nem lesz, hanem ellenkezőleg, sok esetben tönkre teszi arcborét úgy
hogy igen hosszú idő, gondos ápolás kell ahhoz, hogy ismét helyrehozza.

Az a világon egyedülálló siker, melyet Földes Kelemen aradi gyógyszerész Margit-
Crème-jével elért (különösen Francia- és Németországban) sok embert arra birt, hogy
ezt a világhírű, ártalmatlan és az arc minden tisztátalansága (szeplő, májfolt, kiütés
stb.) ellen páratlanul és csodálatosan ható szert utánozzák. — Természetes, hogy ez
senkinek sem sikerül, mert a Margit-Crème készítésének titkát senki más nem ismeri, mint
a feltaláló és készítő s épen azért, mert a titkot soha senkire sem bizta, hanem minden
egyedül magán állította elő, a Margit-Crème mindig egyforma, annak kidolgo-
zása a leggondosabb, tehát hatása is rögtöni és biztos. — Óvakodjunk tehát arcunkat
mindenfélével kengetni és használjunk oly szert, melyet angol, amerikai és francia hír-
neves orvosok is ajánlanak, mint egyedül biztos és ártalmatlan szert az arc szépi-
tésére és a szépség megőrzésére. — Ez a világhírű szépitőszert a Földes-féle Margit-
Crème, mely már 4—5 napi használat után teljesen átalakítja az arc bőrét, eltünteti
szeplőket, májfoltokat, kiütéseket, bőrtájkát, mitesszert, arc- és kézfőrosséget. Az
arc ideális szép, üde és ifju lesz s amellet a Margit-Crème teljesen ártalmatlan.

Egy tégey ára 1 korona, Margit-szappan 70 fillér és Margit-pouder (fehér
rózsa és crème színben) 1 K. 20 fillér. — Ezen szerek mindegyike külön is használ-
ható. — A Földes-féle Margit-Crème kapható a világ minden nagyobb gyógyszerárában,
ahol pedig raktáron nem volna, tessék egyenesen a készítőnek így címezve írni Földes
Kelemen gyógyszerész, Arad.

Főraktár Csikszeredán: Sószy Árpád gyógyszerésznél.

Legnagyobb divatos ruhakelme raktár!

JAKAB JÓZSEF

POLGÁRI ÉS EGYENRUHA KÉSZÍTŐ, CSIKSZEREDA (Fötér).

Van szerencsém tisztelettel tudomására hozni a nagyérdemű közönségnek, hogy

FÉRFISZABÓ ÜZLETEMBEN

A LEGJOBB DIVATOS HAZAI GYÁRTMÁNYU gypju és kamgarn SZÖVETEKBŐL NAGY RAKTÁRT TARTOK

melyekből a legcsinosabb kivitelben öltönyöket olcsó árak mellett készítek. —
Nemkülönben nagy raktárt tartok még mindenféle egyenruházati szövetekből
is; elvállalok katonai, vasuti s egyéb egyenruhák a legrovidebb idő alatti elkészítését

Ajánlom továbbá a nálam
raktáron levő és

nagy kelendőségnek
örvendő karikalajós patent

SINGER-FÉLE

VARRÓGÉPEKET

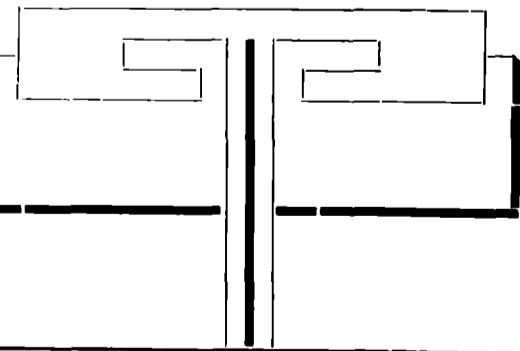
gyári áron, három évi jótállás
mellett, havi részletfizetésre.

Ugyisint nálam olcsón beszerezhetők a géphez szükséges mindenféle kellékek.
u. m. szíjjak, olajozók, csavarhuzók, hajók stb.
Becsés pártfogást kérve, vagyok

kiváló tisztelettel
Jakab József.

Legnagyobb divatos ruhakelme raktár!

Könyvnyomdai

munkák, u. m.: kereske-
delmi, ipari és társadalmi
célokra szükséges nyom-
tatványok, nagyobb terje-
delmü művek folyóiratok
meghívók, gyászjelenté-
sek, névjegyek csakis leg
izlésebb, legolcsóbb,
szakszerűség tekinté-
ben kifogástalanul —
Szvoboda Miklós-nál
(Csikszereda) készülnek;
ugyanott kapható min-
den, — a könyvkeres-
kedéshez tartozó cikkek.

FÉNYKÉPÉSZETI MÜTEREM!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a mai
modern kornak megfelelő és kényelmesen berendezett teljesen új

Fényképészeti és Festészeti Mütermet

nyitottam Potoczky Pál kereskedő ur udvarán, (Nagy Gyula keres-
kedő ur átellenében.) Mütermemben az itt eddig nem készített
legművészebb kivitelü képek készülnek, ugymint: fényes,
platinált többféle szines, továbbá selyem és bársonyra szintén
többféle színben. Porcellánra stb. és a már meglevő legkisebb
régü képekről életnagyságig bromézüst és olajban nyagítok.

Gyulai Ferenc fényképész Csikszereda.

Felvételek borult időben és ünnepnapokon is eszközöltetnek
reggel 9 órától délután 6 óráig. — És mindezt oly művészi
kivitelben, hogy a legmagasabb műértő igényeknek is megfelel.
— Kívánatra vidékre is kirándulok. — Kereskedők részére táj-
képes levelezőlapokat szállítok és hozzá felvételeket is eszközölök.

HESZ-féle

mérlegek

díjban részesítettett

HESZ VIKTOR

I. Erd. hidmérleggyára Nagyszében
Árlapok ingyen és díjmentesen küld.

Szives figyelmét felhívom a helyi
és vidéki n. é. közönségnek 8
év óta Csikszeredában fenálló

könyvkötészetemre

hol minden e szakmába vágó munkák
kellő szakértelemmel végezletnek.
Szép munka, tartós és jutányos árak.
Szives pártfogást kéri alázatos
tisztelettel

Szemerjay Ferencz.
könyvkötő-mester.

Levelezőlapok

fényképlenyomatuak
nagy és szép választékban kaphatók:

Szvoboda Miklós kereskedésébe

Gurabonczy Portland Cement és födelcserep, nyergesujfalusi Román Cement határtalan tar-
csébb áron kapható nagy és kis mennyiségben az egyesült Cementgyárak bizományi
raktárába, Csikszeredán

Raktár és iroda: Rákóczi-utca, (a nagy dohánytőzsdével szembe.)

Wender Dávidnál.